

SKOV A BILKA

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

10. ledna 2006 *

Ve věci C-402/03,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Vestre Landsret (Dánsko) ze dne 26. září 2003, došlým Soudnímu dvoru dne 29. září 2003, v řízení

Skov Æg

proti

Bilka Lavprisvarehus A/S

a

Bilka Lavprisvarehus A/S

proti

Jette Mikkelsen,

Michaelu Due Nielsenovi,

* Jednací jazyk: dánština.

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, P. Jann (zpravodaj), C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann a J. Makarczyk, předsedové senátů, C. Gulmann, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, P. Kūris, E. Juhász a G. Arestis, soudci,

generální advokát: L. A. Geelhoed,

vedoucí soudní kanceláře: H. von Holstein, náměstek vedoucího soudní kanceláře,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 17. listopadu 2004,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Skov Æg G. Lettem a U. Chrstrupem, advokaterne,

— za Bilka Lavprisvarehus A/S J. Rostock-Jensenem, advokat,

— za J. Mikkelsen a M. Due Nielsena J. Andersenem, advokat,

— za dánskou vládu J. Moldem, jako zmocněncem, ve spolupráci s P. Bieringem, advokat,

- za španělskou vládu L. Fraguas Gadea a E. Braquehaisem Conesou, jako zmocněnci,

- za Komisi Evropských společenství N. B. Rasmussenem a G. Valero Jordanou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 20. ledna 2005,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Rady 85/374/ES ze dne 25. července 1985 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky (Úř. věst. L 210, s. 29; Zvl. vyd. 15/01, s. 257, dále jen „směrnice“).

- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu jednak mezi J. Mikkelsen a M. Due Nielsenem (dále jen „poškozené osoby“) a Bilka Lavprisvarehus A/S (dále jen „Bilka“) a jednak mezi Bilka a Skov Æg (dále jen „Skov“) ve věci náhrady škody, kterou poškozené osoby utrpěly v důsledku konzumace vajec, která produkovala Skov a prodávala Bilka.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

- 3 Jak uvádí bod 1 odůvodnění směrnice, její přijetí odpovídá myšlence, že „sblížení právních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti výrobce za škodu způsobenou vadou jeho výrobků je nezbytné, protože stávající rozdíly mohou narušovat hospodářskou soutěž, ovlivňovat pohyb zboží v rámci společného trhu a způsobit rozdílný stupeň ochrany spotřebitele“.
- 4 Jak vyplývá z bodu 2 odůvodnění směrnice, systém odpovědnosti zavedený touto směrnicí je založen na zjištění, že „odpovědnost bez zavinění na straně výrobce je jediným prostředkem, jak přiměřeně řešit problém charakteristický pro vzrůstající technizaci naší doby, tj. spravedlivé rozdělení rizik spojených s moderní technologickou výrobou“.
- 5 Článek 1 směrnice stanoví:

„Výrobce je odpovědný za škodu způsobenou vadou jeho [svého] výrobku.“

- 6 Článek 3 směrnice stanoví:

„1. ‚Výrobce‘ se rozumí výrobce konečného výrobku, výrobce každé suroviny nebo výrobce součásti a každá osoba, která uvedením svého názvu, ochranné známky nebo jiného rozlišovacího znaku na výrobku vystupuje jako jeho výrobce.“

2. Aniž je dotčena odpovědnost výrobce, každá osoba, která v rámci své obchodní činnosti doveze do Společenství výrobek za účelem prodeje, pronájmu, leasingu nebo jakékoliv jiné formy distribuce, se považuje za výrobce ve smyslu této směrnice a je odpovědná jako výrobce.

3. Pokud nelze určit výrobce výrobku, považuje se každý dodavatel výrobku za výrobce, pokud v přiměřené lhůtě neuvědomí poškozenou osobu o totožnosti výrobce nebo osoby, která mu výrobek dodala. Totéž platí v případě dovezeného výrobku, jestliže na tomto výrobku není uvedena totožnost dovozce podle odstavce 2, i když je název výrobce uveden.“

7 Co se týče uplatnění odpovědnosti výrobce, článek 4 směrnice uvádí, že „[o]d poškozené osoby se požaduje, aby prokázala škodu, vadu a příčinnou souvislost mezi vadou a škodou“. Článek 7 vyjmenovává případy, kdy výrobce není odpovědný. Mezi ně patří zejména takové případy, kdy výrobce neuvedl výrobek do oběhu, kdy vada, která způsobila škodu, neexistovala v době uvedení výrobku do oběhu, kdy výrobek nebyl vyroben k prodeji, kdy byla vada výrobku důsledkem shody výrobku se závaznými předpisy vydanými orgány veřejné moci a kdy stav vědeckých a technických znalostí v době uvedení výrobku do oběhu nebyl takový, aby umožnil odhalit vadu.

8 Co se týče vztahu mezi režimem odpovědnosti zavedeným směrnicí a vnitrostátními právními předpisy upravujícími odpovědnost, článek 13 směrnice stanoví:

„Tato směrnice se nedotýká žádných práv, která může poškozená osoba mít podle právních předpisů o smluvní nebo mimosmluvní odpovědnosti nebo na základě zvláštního systému odpovědnosti existujícího v okamžiku oznámení této směrnice.“

Vnitrostátní právní úprava

- 9 Z vysvětlení předložených dánskou vládou vyplývá, že před přijetím směrnice byla v Dánsku odpovědnost za vadné výrobky jak výrobce, tak dodavatele upravena judikaturou. Podle této judikatury byla odpovědnost za vadné výrobky posuzována s ohledem na obecná pravidla občanskoprávní odpovědnosti založená na pojmu zavinění. Vývoj judikatury nicméně vedl k tomu, že v některých případech nesl výrobce odpovědnost i při neexistenci zavinění. Pokud jde o dodavatele, ten nesl odpovědnost jako hospodářské subjekty, jež se ve výrobním a distribučním řetězci nacházely před ním.
- 10 Směrnice byla v Dánsku provedena zákonem č. 371 ze dne 7. června 1989 o odpovědnosti za vadné výrobky, změněným zákonem č. 1041 ze dne 28. listopadu 2000 (dále jen „zákon č. 371“). Dánská vláda upřesnila, že tento zákon jednak zavedl režim odpovědnosti výrobce za vadné výrobky stanovený ve směrnici a jednak potvrdil existující zásadu zakotvenou judikaturou, podle níž dodavatel nese odpovědnost jako hospodářské subjekty v řetězci před ním. Pokud jde o další, zůstalo zachováno použití dřívějších zásad zakotvených judikaturou.
- 11 Článek 4 zákona č. 371 vymezuje pojmy „výrobce“ a „dodavatel“ následujícím způsobem:

„1. Výrobce se rozumí osoba, která vyrábí konečný výrobek, meziprodukt nebo surovinu, osoba, která produkuje nebo sbírá přírodní plody, jakož i osoba, která uvedením svého názvu, ochranné známky nebo jiného rozlišovacího znaku na výrobku vystupuje jako výrobce.

2. Za výrobce se rovněž považuje osoba, která v rámci své obchodní činnosti doveze do Společenství výrobek za účelem prodeje, pronájmu, leasingu nebo jakékoliv jiné formy distribuce.

3. Dodavatelem se rozumí osoba, která v rámci své obchodní činnosti uvádí výrobek do oběhu, aniž by se na ni nahlíželo jako na výrobce.

[...].“

- 12 Článek 6 téhož zákona zavádí zásadu odpovědnosti výrobce za vady výrobku. Článek 10 tohoto zákona stanoví:

„Dodavatel odpovídá za vady výrobku přímo poškozeným osobám a dodavatelům, kteří jsou v distribučním řetězci blíže ke spotřebiteli.“

- 13 Podle čl. 11 odst. 3 zákona č. 371 dodavatel, který nahradil poškozené osobě škodu způsobenou vadným výrobkem, vstupuje do práv poškozené osoby vůči subjektům, které jsou ve výrobním a obchodním řetězci dále od spotřebitele.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 14 Po konzumaci vajec, která nakoupily v obchodě patřícím Bilka, jenž je sám obstaral od výrobce Skov, dostaly poškozené osoby salmonelózu.

15 Poškozené osoby podaly žalobu proti dodavateli Bilka, který se obrátil proti výrobci Skov.

16 V rozsudku ze dne 22. ledna 2002 Aalborg Byret uvedl, že vejce byla vadná, že existovala příčinná souvislost mezi vadou a utrpěnou škodou, a že nebylo prokázáno zavinění poškozených osob. Společnosti Bilka bylo uloženo zaplatit poškozeným osobám náhradu škody a Skov měl zaplatit tuto částku společnosti Bilka.

17 Za těchto podmínek, na základě odvolání Bilka a Skov, rozhodl Vestre Landsret přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Brání směrnice [...] systému, podle kterého dodavatel nese bez omezení odpovědnost výrobce podle směrnice?

2) Brání směrnice [...] systému, podle kterého dodavatel má povinnost v souladu s judikaturou nést v plném rozsahu odpovědnost výrobce za zavinění, jak je stanovena judikaturou, v případě vady výrobku, jež způsobila škodu na zdraví nebo majetku spotřebitele?

3) Odkazem:

- na protokol z jednání [1025. schůze] Rady ministrů [ze dne 25. července 1985], jehož bod 2 je následující:

,co se týče výkladu článku 3 a čl. 1 [3], Rada a Komise mají souhlasně za to, že nic nebrání možnosti každého členského státu stanovit ve svých vnitrostátních právních předpisech pravidla týkající se odpovědnosti zprostředkovatelů, protože jejich odpovědnost není upravena ve směrnici. Shoda existuje rovněž ohledně skutečnosti, že podle směrnice členské státy mohou stanovit pravidla týkající se konečného vzájemného rozdělení odpovědnosti mezi několik odpovědných výrobců (viz článek 3) a zprostředkovatele,

- na článek 13 směrnice [...],

je kladena otázka, zda směrnice brání tomu, aby členský stát legálně upravil odpovědnost dodavatele za vadný výrobek za podmínky, že dodavatelem se jako v čl. [4] odst. 3 první větě dánského zákona [č. 371] rozumí osoba, která v rámci své obchodní činnosti uvádí výrobek do oběhu, aniž by se na ni nahlíželo jako na výrobce ve smyslu definice uvedené v článku 3 směrnice o odpovědnosti za vadné výrobky.

- 4) Brání směrnice [...] tomu, aby členské státy přijaly právní předpis týkající se odpovědnosti za výrobky, podle něhož dodavatel, aniž by byl současně výrobcem nebo byl pokládán za výrobce podle článku 3 směrnice, nese:

- odpovědnost výrobce ve smyslu směrnice?

- odpovědnost za zavinění výrobce, zakotvenou v judikatuře, v oblasti odpovědnosti za škodu způsobenou výrobkem na zdraví nebo majetku spotřebitele?

Dotčený právní předpis předpokládá, že:

- a) dodavatelem se rozumí osoba, která v rámci své obchodní činnosti uvádí výrobek do oběhu, aniž by se na ni nahlíželo jako na výrobce (čl. [4] odst. 3 první věta zákona [č. 371]);
  - b) výrobce může nést odpovědnost, a že dodavatel tedy nenes odpovědnost, jestliže tomu tak není (článek 10 zákona [č. 371]);
  - c) dodavatel má možnost se hojit na výrobci formou regresní náhrady (čl. 11 odst. 3 zákona [č. 371]).
- 5) Brání směrnice [...] tomu, aby členský stát ponechal v platnosti pravidlo, nikoli ve formě právního předpisu, nýbrž vyplývající z judikatury, jež bylo zakotveno před přijetím směrnice, podle kterého dodavatel, aniž by byl sám výrobcem nebo byl pokládán za výrobce podle článku 3 směrnice, nese:
- odpovědnost výrobce ve smyslu směrnice?

- odpovědnost za zavinění výrobce, zakotvenou v judikatuře, v oblasti odpovědnosti za škodu způsobenou výrobkem na zdraví nebo majetku spotřebitele?

Dotčené pravidlo vyplývající z judikatury předpokládá, že:

- a) dodavatelem se rozumí osoba, která v rámci své obchodní činnosti uvádí výrobek do oběhu, aniž by se na ni nahlíželo jako na výrobce (čl. [4] odst. 3 první věta zákona [č. 371]);
- b) výrobce může nést odpovědnost, a že dodavatel tedy nenes odpovědnost, jestliže tomu tak není (článek 10 zákona [č. 371]);
- c) dodavatel má možnost se hojit na výrobci formou regresní náhrady (čl. 11 odst. 3 zákona [č. 371])“

K předběžným otázkám

- 18 Podstatou předběžných otázek předkládajícího soudu, které je třeba přezkoumat společně, je, zda směrnice brání tomu, aby členský stát upravil odpovědnost dodavatele tak, že tento musí nést odpovědnost výrobce.

- 19 V této souvislosti je třeba připomenout, že odpovědnost zavedená směrnicí, kterou podle jejího článku 1 nese výrobce, je odpovědností bez zavinění. Tak to výslovně uvádí bod 2 odůvodnění směrnice. Tak to rovněž vyplývá z výčtu důkazů obsaženého v článku 4 uvedené směrnice, které musí předložit poškozená osoba, jakož i z případů vyloučení odpovědnosti výrobce obsažených v článku 7.
- 20 Předkládající soud se dotazuje, zda směrnice brání jednak vnitrostátnímu právnímu předpisu, na jehož základě je na dodavatele přenesena odpovědnost bez zavinění, kterou směrnice zavádí a přičítá výrobcí, a jednak vnitrostátnímu právnímu předpisu, na jehož základě je na dodavatele přenesena odpovědnost výrobce za zavinění.
- 21 Za účelem odpovědi na tyto otázky je třeba úvodem určit rozsah harmonizace provedené směrnicí.

K rozsahu harmonizace provedené směrnicí

- 22 V rozsudcích ze dne 25. dubna 2002, Komise v. Francie (C-52/00, Recueil, s. I-3827, bod 16), Komise v. Řecko (C-154/00, Recueil, s. I-3879, bod 12) a Gonzáles Sánchez (C-183/00, Recueil, s. I-3901, bod 25) Soudní dvůr rozhodl, že prostor pro uvážení, který mají členské státy při úpravě odpovědnosti za vadné výrobky, je v plném rozsahu vymezen samotnou směrnicí a musí být vyvozen z jejího znění, cíle a systematiky.
- 23 Po přezkumu těchto kritérií Soudní dvůr dospěl k závěru, že směrnice harmonizuje v otázkách, které upravuje, právní a správní předpisy členských států v plném rozsahu (výše uvedené rozsudky Komise v. Francie, bod 24, a Komise v. Řecko, bod 20).

- 24 Poškozené osoby a dánská vláda v rámci řízení v projednávané věci uplatňují, že směrnice nezavádí úplnou harmonizaci odpovědnosti za vadné výrobky, ale pouze odpovědnost výrobce vadných výrobků. Na základě znění článků 1 a 3 směrnice tvrdí, že posledně uvedená neupravuje odpovědnost dodavatele a ponechává členským státům prostor pro uvážení ohledně definice okruhu odpovědných osob.
- 25 Článek 1 směrnice stanoví odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku a přičítá tuto odpovědnost výrobci dotčeného výrobku.
- 26 Pojem „škoda“ je definován v článku 9, pojem „vada“ v článku 6 a pojem „výrobek“ v článku 2 směrnice. Pojem „výrobce“ je definován v článku 3 směrnice. Podle odstavce 1 posledně uvedeného ustanovení označuje výrobce výrobku. Odstavec 2 téhož ustanovení zahrnuje do pojmu „výrobce“ dovozce výrobku do Společenství. Podle čl. 3 odst. 3 směrnice, nelze-li určit výrobce výrobku, považuje se za výrobce dodavatel, pokud v přiměřené lhůtě neuvědomí poškozenou osobu o totožnosti svého vlastního dodavatele.
- 27 Důvody, pro něž se jevílo být vhodné vycházet z odpovědnosti výrobce, jsou uvedeny v čl. 1 písm. e) důvodové zprávy k návrhu směrnice [dokument KOM (76) 372 konečný (Úř. věst. C 241, s. 9)], na který se odvolává dánská vláda. Tuto důvodovou zprávu, jež odkazuje na články 1 a 2 uvedeného návrhu, které byly bez meritorní změny přijaty jako články 1 a 3 směrnice, lze shrnout následovně.
- 28 I přes uznání, že možnost uplatnit odpovědnost dodavatele vadného výrobku za podmínek stanovených ve směrnici by zjednodušila právní postih zahájený poškozenou osobou, je podotknuto, že toto zjednodušení by bylo draze vykoupeno tím, že by všichni dodavatelé byli nuceni se pojistit proti takové odpovědnosti, což by

vedlo ke značnému zvýšení cen výrobků. Mimoto by toto zjednodušení vedlo k nárůstu počtu žalob, jelikož dodavatel by se obrátil zase na svého vlastního dodavatele, a tak dále až po výrobce. Vzhledem k tomu, že ve velké většině případů se dodavatel omezuje na další prodej výrobku ve stavu, v němž jej koupil, a pouze výrobce má možnost působit na jeho kvalitu, považuje se za vhodné soustředit odpovědnost za vadné výrobky u výrobce.

- 29 Z těchto úvah vyplývá, že po zvážení příslušných úloh jednotlivých hospodářských subjektů působících ve výrobním a obchodním řetězci bylo rozhodnuto přičíst ze zásady výrobci, a pouze v některých vymezených případech dovozci nebo dodavatelé, odpovědnost za škody způsobené vadnými výrobky v právním režimu zavedeném směrnicí.
- 30 V rozporu s rozbohem poškozených osob a dánské vlády tak články 1 a 3 směrnice neupravují pouze odpovědnost výrobce za vadné výrobky, nýbrž určují, který z podnikatelů účastnících se výrobního a obchodního procesu je povinen převzít odpovědnost zavedenou směrnicí.

K přenesení odpovědnosti bez zavinění výrobce podle směrnice na dodavatele

- 31 V první části svých otázek se předkládající soud dotazuje, zda je třeba směrnicí vykládat tak, že brání vnitrostátnímu právnímu pravidlu, podle kterého dodavatel nese bez omezení odpovědnost bez zavinění, kterou směrnice zavádí a přičítá výrobci.

- 32 V tomto ohledu je namístě konstatovat, že okruh odpovědných osob, na které má poškozená osoba právo podat žalobu z titulu režimu odpovědnosti upraveného směrnicí je obsažen v jejich člancích 1 a 3 (viz body 29 a 30 tohoto rozsudku).
- 33 Jelikož směrnice harmonizuje, jak bylo připomenuto v bodě 23 tohoto rozsudku, v plném rozsahu otázky, které upravuje, je třeba určení okruhu odpovědných osob provedené v jejich člancích 1 a 3 považovat za taxativní.
- 34 Článek 3 odst. 3 směrnice stanoví odpovědnost dodavatele, pouze pokud nelze určit výrobce. Tím, že v článku 10 zákona č. 371 upravil přímou odpovědnost dodavatele za vady výrobku ve vztahu k poškozeným osobám, dánský zákonodárce tedy rozšířil okruh odpovědných osob, na které má poškozená osoba právo podat žalobu z titulu režimu odpovědnosti uvedeného ve směrnici za meze jí stanovené.
- 35 Dánská vláda uplatňuje, že vnitrostátní právní předpisy neukládají dodavateli samostatnou odpovědnost, jelikož dodavatel odpovídá přímo poškozeným osobám pouze tehdy, když výrobce, proti kterému se může hojit formou regresu, může nést odpovědnost. Situace dodavatele se tak podobá postavení ručitele ručícího společně a nerozdílně.
- 36 Tato skutečnost není rozhodující. Kromě toho, že systém zavedený uvedenými vnitrostátními právními předpisy ukládá dodavateli povinnost, kterou zákonodárce Společenství považoval za neodůvodněnou (viz bod 28 tohoto rozsudku), vede k nárůstu počtu regresních postihů, jimž má přímá žaloba poškozené osoby proti

výrobci za podmínek stanovených v článku 3 směrnice právě za cíl zabránit (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Francie, bod 40 a bod 28 tohoto rozsudku).

- 37 Z toho vyplývá, že tuto směrnici je třeba vykládat tak, že brání vnitrostátnímu právnímu předpisu, podle kterého dodavatel nese bez omezení odpovědnost výrobce podle směrnice.
- 38 Dánská vláda nicméně tvrdí, že článek 13 směrnice, podle kterého se tato směrnice nedotýká práv, která může poškozená osoba mít podle právních předpisů o smluvní nebo mimosmluvní odpovědnosti, může být právním základem pro rozšíření odpovědnosti podle směrnice přičitatelné výrobci na dodavatele.
- 39 V tomto ohledu je třeba připomenout, že ve výše uvedených rozsudcích Komise v. Francie, bod 21, Komise v. Řecko, bod 17, a Gonzáles Sánchez, bod 30, Soudní dvůr po přezkumu znění, cíle a systematiky směrnice rozhodl, že její článek 13 nelze vykládat tak, že umožňuje členským státům zachovat jiný obecný režim odpovědnosti za vadné výrobky, než jaký stanoví uvedená směrnice.
- 40 Dánská vláda požaduje opětovný přezkum této judikatury ve světle prohlášení týkajícího se článku 3 a čl. 1[3] v bodu 2 protokolu z jednání Rady ministrů ze dne 25. července 1985, podle kterého tyto články nebrání možnosti každého členského

státu stanovit ve svých vnitrostátních právních předpisech pravidla upravující odpovědnost zprostředkovatelů.

- 41 Za účelem obhajoby zachování vnitrostátního pravidla, jež bylo zakotveno judikaturou před vstupem směrnice v platnost a bylo pouze potvrzeno zákonem ji provádějícím, podle kterého dodavatel nese odpovědnost výrobce, se dánská vláda dovolává rovněž prohlášení obsaženého v bodu 16 uvedeného protokolu, v němž Rada vyjádřila „přání, aby se členské státy, jež v současné době používají příznivější předpisy o ochraně spotřebitele než pravidla vyplývající ze směrnice, neopíraly za účelem snížení úrovně ochrany o možnosti poskytované směrnicí“.
- 42 V tomto ohledu je třeba zaprvé připomenout, že pokud prohlášení zapsané v protokolu z jednání Rady nenachází žádné vyjádření ve znění ustanovení sekundárního práva, nemůže být využito pro výklad uvedeného ustanovení (viz zejména rozsudky ze dne 26. února 1991, Antonissen, C-292/89, Recueil, s. I-745, bod 18, a ze dne 8. června 2000, Epson Europe, C-375/98, Recueil, s. I-4243, bod 26).
- 43 Zadruhé, obě prohlášení, na která odkazuje dánská vláda, nemohou v rozporu se zněním a systematickou textu odůvodnit změnu okruhu odpovědných osob vymezeného směrnicí. Nelze se jich zejména dovolávat za účelem umožnění členským státům přenést na dodavatele, nad rámec případů taxativně vymezených v čl. 3 odst. 3, odpovědnost zavedenou směrnicí a kterou směrnice přičítá výrobcí.

- 44 Co se týče argumentu dánské vlády, podle kterého tento výklad směrnice může v Dánsku způsobit snížení úrovně ochrany spotřebitele, je třeba poznamenat, že případné rozšíření směrnici zavedené odpovědnosti na dodavatele je v pravomoci zákonodárce Společenství, jemuž přísluší, aby případně přikročil ke změně dotčených ustanovení.
- 45 Za těchto podmínek je namístě odpovědět na první část otázek předkládajícího soudu, že směrnice musí být vykládána tak, že brání vnitrostátnímu právnímu pravidlu, podle kterého dodavatel nese, nad rámec případů taxativně vyjmenovaných v jejím čl. 3 odst. 3, odpovědnost bez zavinění, kterou tato směrnice zavádí a přičítá výrobci.

K přenesení odpovědnosti za zavinění výrobce na dodavatele

- 46 Podstatou druhé části otázek předkládajícího soudu je, zda směrnice brání vnitrostátnímu právnímu pravidlu, podle kterého má dodavatel povinnost nést v plném rozsahu odpovědnost výrobce za zavinění v případě škody způsobené vadou výrobku.
- 47 V tomto ohledu je třeba připomenout, že ve výše uvedených rozsudcích Komise v. Francie, bod 22, Komise v. Řecko, bod 18, a Gonzáles Sánchez, bod 31, Soudní dvůr rozhodl, že článek 13 směrnice musí být vykládán tak, že režim zavedený

posledně uvedenou nevyklučuje použití jiných režimů smluvní nebo mimosmluvní odpovědnosti potud, pokud jsou založeny na odlišných základech, jako je odpovědnost za skryté vady nebo zavinění.

- 48 Za těchto podmínek je na druhou část otázek předkládajícího soudu třeba odpovědět tak, že směrnicí je třeba vykládat tak, že nebrání vnitrostátnímu právnímu pravidlu, podle kterého má dodavatel povinnost nést v plném rozsahu odpovědnost výrobce za zavinění.

K časovému omezení účinků rozsudku

- 49 Za předpokladu, že by Soudní dvůr nepřijal výklad směrnice, který hájí, žádaly dánská vláda a poškozené osoby, aby Soudní dvůr omezil časové účinky svého rozsudku. Na podporu své žádosti se dovolávaly zejména závažných následků pro právní jistotu a finančních důsledků, které by mohl rozsudek způsobit pro poškozené osoby ve velkém počtu sporů týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky vyřešených od vstupu směrnice v platnost.

- 50 V souladu s ustálenou judikaturou výklad pravidla práva Společenství, který Soudní dvůr podává při výkonu své pravomoci, kterou mu přiznává článek 234 ES, v případě potřeby objasňuje a upřesňuje význam a dosah takového pravidla tak, jak musí být nebo jak mělo být chápáno a používáno od okamžiku, kdy nabylo účinnosti. Z toho vyplývá, že takto vyložené pravidlo může a musí být použito soudcem i na právní

vztahy vzniklé a vytvořené před rozsudkem rozhodujícím o žádosti o výklad, pokud jsou krom toho splněny podmínky umožňující předložit příslušným soudům spor týkající se použití uvedeného pravidla (viz zejména rozsudky ze dne 2. února 1988, *Blaizot*, 24/86, *Recueil*, s. 379, bod 27, a ze dne 15. prosince 1995, *Bosman*, C-415/93, *Recueil*, s. I-4921, bod 141).

51 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr mohou jen výjimečné okolnosti přimět k tomu, aby na základě obecné zásady právní jistoty, která je vlastní právnímu řádu Společenství, omezil možnost všech zúčastněných osob dovolávat se ustanovení, jehož výklad podal, za účelem zpochybnění právních vztahů založených v dobré víře. Aby bylo možné o takovém omezení rozhodnout, je nezbytné, aby byla splněna dvě podstatná kritéria, a to dobrá víra zúčastněných kruhů a riziko závažných obtíží (viz zejména rozsudky ze dne 28. září 1994, *Vroege*, C-57/93, *Recueil*, s. I-4541, bod 21, a ze dne 12. října 2000, *Cooke*, C-372/98, *Recueil*, s. I-8683, bod 42).

52 Je namíste poznamenat, že v čl. 11 odst. 3 zákona č. 371 dánský zákonodárce použil mechanismu regresní žaloby, známého ve většině právních systémů, a stanovil, že dodavatel, který nahradil poškozené osobě škodu způsobenou vadným výrobkem vstupuje do jejích práv vůči výrobci. Je tedy namíste konstatovat, že dodavatel odpovědný vůči poškozené osobě může obecně získat náhradu škody od výrobce za podmínek zaručujících právní jistotu.

53 Za těchto podmínek, aniž by bylo třeba zkoumat otázku, zda by dodavatel má či ne mohl, či nemohl disponovat možností žaloby proti dříve odškodněné poškozené osobě, i otázku dobré víry zúčastněných kruhů, není namíste vyhovět žádosti poškozených osob a dánské vlády, které nepředložily žádnou další skutečnost na

podporu své argumentace, podle které by tento rozsudek za předpokladu časového neomezení svých účinků způsobil riziko závažných obtíží.

K nákladům řízení

- 54 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Směrnice Rady 85/374/ES ze dne 25. července 1985 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky musí být vykládána tak, že:

- brání vnitrostátnímu právnímu pravidlu, podle kterého dodavatel nese, nad rámec případů taxativně vyjmenovaných v jejím čl. 3 odst. 3, odpovědnost bez zavinění, kterou tato směrnice zavádí a přičítá výrobci;

- nebrání vnitrostátnímu právnímu pravidlu, podle kterého má dodavatel povinnost nést v plném rozsahu odpovědnost výrobce za zavinění.

Podpisy.